

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาศีกษาปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 หลักสูตรนิติศาสตร์ ในสังกัดของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชา กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาศีกษาปกครอง โดยมีจำนวน 2 ตอนเรียน รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 134 คนและตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 100 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษา และสัมภาษณ์จากอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยสามารถสรุปออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 โดยส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย $\geq 2.50-3.00$ มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67 มีความถี่ในการเข้าห้องเรียน มากกว่า 9 ครั้ง มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาศีกษาปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเอกสารประกอบการสอน กิจกรรมสื่อการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ผลการวิจัยในแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้สอนแต่งกายเหมาะสม อาจารย์ผู้สอนสอนได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาในหลักสูตร ความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม อาจารย์ผู้สอนมีความเอาใจใส่และเป็นกันเอง อาจารย์ผู้สอนเอาใจใส่นักศึกษา และติดตามผลการเรียน อาจารย์ผู้สอนมีความตรงต่อเวลา และอาจารย์ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาปกครองมีความทันสมัย เวลาที่ใช้ในการเรียนแต่ละคาบเหมาะสมกับปริมาณเนื้อหา อาจารย์ผู้สอนสามารถแนะนำแหล่งเรียนรู้และหนังสืออ่านประกอบเพื่อเสริมเนื้อหาวิชาได้ เนื้อหาในแต่ละวิชาต่อเนื่องกันตามลำดับความยากง่าย เนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาปกครองตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาศีกษาปกครองสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการเรียนต่อระดับสูง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านเอกสารประกอบการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนานและน่าสนใจ เอกสารและสื่อที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมในห้องเรียนเอื้อต่อการสร้างความคิดสร้างสรรค์ เอกสารและสื่อที่ใช้ในการเรียนมีข้อมูลตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนตามความเหมาะสมและเนื้อหาของวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม นักศึกษาสามารถตรวจสอบเกณฑ์การให้คะแนนได้ เกณฑ์การวัดประเมินผลตรงตามกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนมีการแจ้งวิธีการประเมินผลก่อนเริ่มการเรียนการสอน นักศึกษามีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผล วิธีการประเมินผลมีความโปร่งใส และเกณฑ์การวัดประเมินผลสามารถปฏิบัติได้จริง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนในระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในวิชานี้ ในภาพรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในวิชาที่เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในห้องเรียน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในเนื้อหาของวิชาที่เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการบ้าน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินผล ตลอดจนถึงข้อสอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นักศึกษามีความพึงพอใจว่าสามารถทำตามเกณฑ์การประเมินผลได้ นักศึกษามีความพึงพอใจวิชาที่เรียนช่วยพัฒนา นักศึกษามีความพึงพอใจว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง นักศึกษามีความพึงพอใจว่าวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และนักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ระดับความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 มีระดับคะแนนเฉลี่ย แตกต่างกัน

1. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษา 1/2555 ด้านเอกสารประกอบการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน จำแนกตามความถี่ในการเข้าห้องเรียน พบว่าระดับความถี่ในการเข้าห้องเรียนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามความถี่ในการเข้าห้องเรียน พบว่าระดับความถี่ในการเข้าห้องเรียนต่างกัน มีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 โดยภาพรวม จำแนกตามความถี่ในการเข้าห้องเรียน พบว่าระดับความถี่ในการเข้าห้องเรียนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 จำแนกตามความถี่ในการเข้าห้องเรียน พบว่าระดับความถี่ในการเข้าห้องเรียนต่างกัน มีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์ (Structural Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ประกอบด้วยกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ได้ผลดังนี้

รายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมีเนื้อหาตรงและเหมาะสมกับสาขาที่นักศึกษาเรียน

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่ารายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองมีเนื้อหา น่าจะตรงและเหมาะสมกับสาขาที่นักศึกษาเรียน เพราะวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองประกอบด้วยกฎหมายอันต้องศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย ซึ่งเนื้อหา ค่อนข้างมาก แต่เป็นหลักกฎหมายที่สำคัญที่นักศึกษาควรต้องเรียนรู้ โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ท่านหนึ่งได้มีความคิดเห็นว่า “รายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมีเนื้อหาตรงและเหมาะสมกับสาขาที่นักศึกษาเรียนแล้ว เพราะวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองนี้มีความสำคัญที่ควรศึกษา” และประจำหลักสูตรอีกท่านหนึ่งก็ยังคงได้มีความคิดเห็นว่า “รายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมีเนื้อหาตรงและเหมาะสมกับสาขาที่นักศึกษาเรียนแล้ว แม้วิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองมีเนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวข้องอันควรต้องศึกษาด้วยมากมาย และมีเนื้อหาที่ต้องใช้ในการสอบเนติบัณฑิตอีกด้วย”

รายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวมีมากเกินไป

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่ารายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวมีมากเกินไปซึ่งสมควรเน้นหลักกฎหมายในกฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นหลักกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นส่วนมาก ส่วนกฎหมายอื่นนั้น เนื่องจากเนื้อหาค่อนข้างน้อยและไม่ค่อยสำคัญ โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์หลายท่านได้มีความคิดเห็นว่า “รายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวมีอยู่มากเกินไป จึงเห็นควรเน้นตรงหลักกฎหมายในกฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครอง ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องแม้จะมีมากแต่ไม่ค่อยสำคัญและเนื้อหาน้อย”

การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา ถ้าวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวนี้ไม่ใช่วิชาบังคับ

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าถ้าวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวนี้ไม่ใช่วิชาบังคับ อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษาส่วนใหญ่คงจะลงทะเบียนเรียนเพราะอาจารย์ผู้สอนสอนให้เข้าใจง่าย สามารถที่จะทำความเข้าใจได้โดยง่าย แม้เนื้อหาจะมีจำนวนมากก็ตาม และเนื้อหามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ แม้แต่ทางเนติบัณฑิตยสภายังได้กำหนดเป็นวิชาที่ต้องสอบ เพื่อที่จะได้ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์หลายท่านได้มีความคิดเห็นว่า “แม้วิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวนี้ไม่ใช่วิชาบังคับ นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนเพราะอาจารย์ผู้สอนสอนให้เข้าใจง่าย สามารถที่จะทำความเข้าใจได้โดยง่าย แม้เนื้อหาจะมีจำนวนมากก็ตาม และเนื้อหามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ แม้แต่ทางเนติบัณฑิตยสภายังได้กำหนดเป็นวิชาที่ต้องสอบ เพื่อที่จะได้ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย”

การมีกิจกรรมใดเพื่อให้นักศึกษาสนใจและเข้าใจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และนำไปใช้ประกอบวิชาชีพต่อไป

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าควรมีกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำรายงานโดยเป็นการช่วยให้เข้าใจในเนื้อหากฎหมายลักษณะต่างๆมากขึ้นและอาจมีการนำตัวอย่างคดีปกครองในลักษณะต่างๆมาเพื่อให้เห็นถึงการนำกฎหมายไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักศึกษาสนใจและเข้าใจ อันจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองและนำไปใช้ประกอบวิชาชีพต่อไป โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ท่านหนึ่งได้มีความคิดเห็นว่า “ควรมีกิจกรรมที่ให้นักศึกษาทำรายงานโดยเป็นการช่วยให้เข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และอาจพาไปดูงานที่ศาลปกครอง อันจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองและนำไปใช้ประกอบวิชาชีพต่อไป” และประจำหลักสูตรอีกท่านหนึ่งก็ยังได้มีความคิดเห็นว่า “มีความคิดเห็นว่าควรมีกิจกรรมที่ให้นักศึกษาทำรายงานและมีการยกตัวอย่างคดีปกครองเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้โดยง่าย”

การปรับปรุงรายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าไม่ควรมีการปรับปรุงรายละเอียดเนื้อหาวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เนื่องจากตามหลักสูตรเก่าและใหม่ใช้ชื่อรายวิชากฎหมายปกครองและพิจารณาคดีปกครองตลอดมา เพราะเป็นวิชาบังคับซึ่งเป็นหลักกฎหมายพื้นฐานของหลักสูตรนิติศาสตร์เองอยู่แล้ว เพราะไม่ว่าจะเรียนหลักสูตรนิติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยใดก็ต้องเรียนเนื้อหาวิชาดังกล่าวนี้ทุกมหาวิทยาลัย โดยที่เนื้อหาที่เรียนมีรายละเอียดเนื้อหาเหมือนกัน ซึ่งถึงแม้ว่าในปีการศึกษาที่ 2555 จะได้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรใหม่ แต่รายละเอียดเนื้อหาที่ไม่ได้มีการ

เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์หลายท่านได้มีความคิดเห็นว่า “ไม่ควรมีการปรับปรุงรายละเอียดเนื้อหารายวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพราะเป็นวิชาบังคับ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายพื้นฐานของหลักสูตรนิติศาสตร์เองอยู่แล้ว ซึ่งไม่ว่าจะเรียนหลักสูตรนิติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยใดก็ต้องเรียนเนื้อหาวิชาดังกล่าวนี้ทุกมหาวิทยาลัย โดยที่เนื้อหาที่เรียนมีรายละเอียดเนื้อหาเหมือนกัน”

ความพึงพอใจกับการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

โดยรวมแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษารายวิชา กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เนื่องจากเพราะเนื้อหาวิชาที่มีประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็น อย่างมาก เนื่องจากเป็นวิชาที่ต้องศึกษาในการเรียนเพื่อสอบเป็นเนติบัณฑิต โดยที่อาจารย์ผู้สอนที่ทำการสอนเองก็มีประสบการณ์สามารถใช้ประสบการณ์มาประยุกต์สอนให้กับนักศึกษาจนสามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบวิชาชีพต่อไปได้อีกด้วย โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์หลายท่านได้มีความคิดเห็นว่า “นักศึกษามีความพึงพอใจกับการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาก เพราะอาจารย์ผู้สอนสอนเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้ในการประกอบอาชีพ”

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปี การศึกษา 1/2555 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในวิชานี้ในภาพรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในวิชาที่เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในห้องเรียน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในเนื้อหาวิชาที่เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการบ้าน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินผลตลอดจนถึงข้อสอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าความรู้สึกในทางบวกหรือทัศนคติในทางที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับ เช่นความชอบใจ พอใจ ความสบายใจ หรือเป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่มีความสุขร่าเริงอย่างมากจากสิ่งที่ได้รับ สมปรารถนาตามความต้องการที่จะเป็นซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความพึงพอใจของ สุนิดา เกิดหนูวงศ์ (2550 หน้า 10) สรุปไว้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เป็นความสุขของบุคคล และเป็นความรู้สึกที่ดีหรือเป็นความรู้สึกในทางบวก เกิดขึ้นเมื่อความต้องการของเขาได้รับการตอบสนอง ไม่ว่าจะเป็นการต้องการทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ทั้งนี้เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจแล้วก็จะมีการแสดงออกทางพฤติกรรมให้รับทราบได้ และสอดคล้องกับความหมายของความพึงพอใจของ ชลดดา ปานสง (2551 หน้า 41) สรุปความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการที่ตนไม่ได้รับการสนองตอบความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

ดังนั้น ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุก ๆ คนต่อสิ่งที่มาส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจให้เกิดความชอบในกิจกรรมนั้นๆ และได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนหรือไม่ในระดับใดโดยมีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเช่น ความพอใจ ความชอบ ความ

สบายใจ การมีความสุขที่ได้รับคามยินดีสมปรารถนาตามความต้องการที่จะเป็นซึ่งจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ที่เรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ด้านเอกสารประกอบการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนานและน่าสนใจ เอกสารและสื่อที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

นักศึกษามีความพึงพอใจที่สามารถทำตามเกณฑ์การประเมินผลได้ นักศึกษามีความพึงพอใจวิชาที่เรียนช่วยพัฒนา นักศึกษามีความพึงพอใจที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง นักศึกษามีความพึงพอใจว่าวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และนักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ในส่วนระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ที่เรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เพราะว่าความพึงพอใจ ก็คือความชอบตามความรู้สึกของบุคคลแต่ละคนซึ่งอาจจะมี ความพอใจต่อสิ่งนั้นๆ มากน้อยเพียงใดก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความพึงพอใจของ สุนันโณ จินารงค์ (2548 หน้า 10) ได้สรุปความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลนั้นได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุจุดหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือ จุดมุ่งหมายนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง ในขณะที่รากฐานของความพึงพอใจของมนุษย์จะเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในความต้องการ หรือความคาดหวังของตนเอง ซึ่งความต้องการหรือความคาดหวังดังกล่าวจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับความหมายของความพึงพอใจของ Shelly (1975) ที่ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์คือความรู้ในทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนั้นเป็นความแตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นอีกดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขมีความสลับซับซ้อนและมีความสุขนั้นจะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจโดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ ทั้งนี้ ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวรรตน์ วิทยาคม (2550) ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาวิชาคอมพิวเตอร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ในเกือบทุกด้านพบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกัน มีระดับความพึงพอใจ แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย พงษ์ลิขิตพัฒน์ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบินพลเรือน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในสถาบันการบินพลเรือนจำนวนนักเรียน 272 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบินพลเรือนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนการเปรียบเทียบในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหลักสูตรการเรียนไม่มีความแตกต่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีความรู้สึกชื่นชอบในสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในอันดับสุดท้าย จึงควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอต่ออาจารย์ผู้สอนโดยควรมุ่งเน้นปรับปรุงสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองใช้ทันสมัย และเข้าใจง่ายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป
2. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีความพึงพอใจว่าวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีความพึงพอใจอยู่ในอันดับรองสุดท้าย จึงควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอต่ออาจารย์ผู้สอนสื่อให้นักศึกษาที่เรียนสามารถนำเนื้อหาที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ต่อวิชาชีพต่อไปในอนาคต ไม่ว่าจะทำการศึกษาต่อเพื่อสอบเนติบัณฑิต ผู้พิพากษา อัยการ หรือนิติกรขององค์กรต่างๆ
3. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอต่ออาจารย์ท่านอื่นที่สอนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวไปศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวในด้านอื่น ๆ เพื่อทราบเหตุผลต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาในหลักสูตรอื่นๆที่ลงเรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
3. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวนี้ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เคยศึกษา

4. ควรมีการศึกษาวิจัยในการวัดพฤติกรรมและความคาดหวังของนักศึกษาต่อการเรียนวิชา กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง นี้ ควรใช้แบบทดสอบที่มีลักษณะของการตอบที่ถูก-ผิด น่าจะให้ผลที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าการใช้แบบสอบถาม

5. ควรมีการศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่เป็นเครือข่ายและต้นแบบวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวนี้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดตัวแบบวิชาที่ดีสำหรับการนำไป ประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ